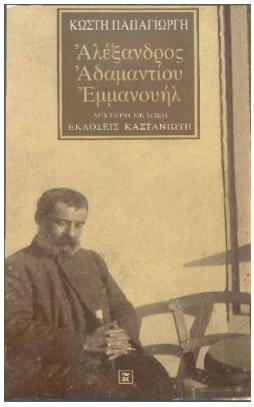
Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης - Ο πότης

από ***Ερανιστής***
Κείμενο: **Κωστής Παπαγιώργης**

Έκτος από την κακοτυχία του αδελφού του -θα τον δει και με ζουρλομανδύα-, το πιο σημαντικό γεγονός στα ζωή του αυτά τα χρόνια είναι η επιστροφή του Νήφωνα -κατά κόσμον Διανέλλου- από το Όρος, όπου είχε καρεί μοναχός. Αυτό το πρόσωπο έπαιξε ρόλο στη ζωή του, πιθανότατα επειδή έφερε πάνω του κάποια φευγαλέα παπαδιαμαντικά γνωρίσματα. Αποσχηματισμένος μοναχός, με σχέδια ζωής πάνω από τις δυνάμεις του, καψοκαλύβας και ερημοσπίτης, θύμιζε άνθρωπο που κάποιος τον είχε μουντζώσει. Επιπλέον ήταν μέγας πότης -πέθανε από το πιοτό- και αποτελούσε ιδανική συντροφιά για το μπακάλικο του Καχριμάνη. Αυτός ήταν ο διδάσκαλος του μεγάλου παπαδιαμαντικού ελαττώματος, του αλκοολισμού, που βοήθησε τα μάλα τη λογοτεχνία του και τη ζωή του. **Εξωθημένος σε μια πενιχρή περιθωριακή ζωή σε λαϊκούς χώρους με συντροφιά κάποια ναυάγια της ζωής, ο Αλέξανδρος θα δεχθεί ως φυσικό συγγενή του το κρασί. Μέχρι τέλους θα του μείνει πιστός.**

Στη ζωή ενός στερημένου λυπομανούς που δεν χαρίζεται στις νεανικές του επιθυμίες, το κρασί μπορεί κάλλιστα να κρατήσει τον ρόλο ερωτικού υποκατάστατου. Σαν ευεργετικός εμβολιασμός του τραυματισμένου εγώ, η έκσταση της μέθης χαρίζει αναψυχή και παραμυθία, χωρίς να στερεί το παραμικρό από τους άλλους. Είναι μια καθαρά ιδιωτική και ανακουφιστική αυτοπάθεια. Είναι μήπως σύμπτωση ότι επέμενε τόσο στο «αλυπιακόν μοσχάτον»; Από χαρακτήρα, ο Παπαδιαμάντης δεν έπινε για να ξεσπάσει, για να αλλάξει τον κόσμο γύρω του ή να φανερώσει τα κρυφά που τον καταδυνάστευαν. Το κρασί, αντίθετα, του χάριζε μια εσωτερική γαλήνη, το σπίθισμα της πνευματικής μεταρσίωσης που τόσο το είχε ανάγκη, και τόσο τίμησε τους τόπους όπου σύχναζε και τους συμποτικούς αδελφούς. **Αν κάθε μέθη σέρνει μέσα της και ένα ερωτικό λείψανο, ο Αλέξανδρος τιμούσε τον «έρωτα», του, γι' αυτό κατέληγε ομαλά σε ψαλμωδίες. «Και ο απονύχτερος βακχευτής ήρχιζε, μετά τρυφερής μεσοφωνίας, μετά ψιθύρου και παθητικού τόνου να υποτερετίζη…»**

Κωστής Παπαγιώργης. Αλέξανδρος Αδαμαντίου Εμμανουήλ. Εκδ. Καστανιώτη.

Το άλλο πάθος του ήταν το κάπνισμα. Τα «Ψιλά Αγρινίου, του Βάρκα…» τα αγόραζε χύμα, με την οκά, και το τραπέζι του στην εφημερίδα ήταν κατάστικτο από καψίματα. Πότης, καπνιστής, άνθρωπος που ήξερε το καλό φαγητό, επειδή είχε σπουδάσει την πείνα -αλλά ποτέ τρεχέδειπνος-, ο νέος συγγραφέας θα αφήσει στην ιστορία των γραμμάτων αυτή τη φιγούρα του άπλυτου, του κακοντυμένου, του λιγομίλητου επαρχιώτη, που θα κέρδιζε πολλά σαν συγγραφέας επειδή είχε χάσει πολλά σαν άνθρωπος. Κάτι από αυτή την εικόνα διασώζει το πορτραίτο του Δ. Χατζόπουλου: «Ο κ. Παπαδιαμάντης, ο εκ της νήσου Σκιάθου συγγραφεύς, ο ιδιόρρυθμος, ο εκκεντρικός, ο Μπεμ, ο Μένιππος φιλόσοφος, ο άνθρωπος των καπηλειών και των τρωγλών, ο θαυμάσιος τύπος, ο ειλικρινής χαρακτήρ, ο περιφερόμενος συχνάκις ανά τας οδούς με το τετριμμένον και ξεθωριασμένον επανωφόριον, με την ράβδον παραμάσχαλα…»

Ο τίτλος είναι ψευδεπίγραφος· το κείμενο είναι από εδώ: Κωστής Παπαγιώργης. Αλέξανδρος Αδαμαντίου Εμμανουήλ. Εκδ. Καστανιώτη. Σελ. 102-104.